

Az International Federation of Accountants (IFAC) által 2020 novemberében angol nyelven kiadott, jelen „*Pénzmosás elleni irányelvek: Alapvetések: 3. rész - Társaságalapítás*” szakmai anyagot a Magyar Könyvvizsgálói Kamara fordította magyarra 2021. áprilisában és annak reprodukálása az IFAC engedélyével történt. Minden IFAC kiadvány jóváhagyott szövege az IFAC által angol nyelven kiadott szöveg. Az IFAC nem vállal felelősséget a fordítás pontosságáért és teljességéért, valamint az olyan lépésekért, amelyekre annak eredményeképpen kerülhet sor.

„*Pénzmosás elleni irányelvek: Alapvetések: 3. rész - Társaságalapítás*” szakmai anyag angol nyelvű szövege © 2020 International Federation of Accountants (IFAC). Minden jog fenntartva.

„*Pénzmosás elleni irányelvek: Alapvetések: 3. rész - Társaságalapítás*” szakmai anyag magyar nyelvű szövege © 2021 International Federation of Accountants (IFAC). Minden jog fenntartva.

Eredeti cím: *Anti_Money Laundering, The Basics: Instalment 3 – Company Formation (November 2020)*

A jelen dokumentum sokszorosítására, tárolására, átadására vagy más hasonló felhasználására vonatkozó engedély a következő címen kérhető: Permissions@ifac.org

PÉNZMOSÁS ELLENI IRÁNYELVEK: ALAPVETÉSEK

3. rész: Társaságalapítás

A társaságok (és vagyonkezelő cégek) alapítása a kamarai tag könyvvizsgálók¹ azon szolgáltatásai közé tartoznak, amelyek leginkább ki vannak téve a pénzmosás kockázatának. Ebben a részben azt tekintjük át, hogyan alkalmazhatják a kamarai tag könyvvizsgálók a kockázatalapú megközelítést a társaságalapítási folyamatban, hogyan azonosíthatják a főbb figyelmeztető jeleket, és honnan tudhatják, mikor kell visszalépni és/vagy gyanús tevékenységekről szóló jelentést² benyújtani.

Hogyan használják ki a bűnözők a társaságalapítási szolgáltatásokat?

A társaságalapítási szolgáltatások közé tarthatnak a következők:

- társaságok vagy egyéb jogi személyek bejegyzése;
- igazgatóként, partnerként vagy részvényesi meghatalmazottként történő eljárás vagy valakinek a megbízása, hogy így járjon el, vagy
- bejegyzett székhely vagy cím biztosítása.

A bűnözőket vonzza a névtelenség és az átmeneti jelleg, és társasági jogi formákat használnak fel az illegális pénzeszközök mozgatására és elrejtésére.

Társaságok – különösen offshore társaságok – vállalatirányítói (vállalatvezetési) szerepkörben történő alkalmazásával le lehet választani a bűnözőt a vállalati struktúráról, és ez megnehezítheti a bűnüldöző szervek számára a pénzeszközök eredetének beazonosítását.

A bűnözők elrejtethetik a vállalati struktúrákhoz való kötődésüket oly módon, hogy társaságalapítással foglalkozó ügynök közreműködésével több, különböző bejegyzett székhellyel rendelkező társaságot hoznak létre.

A tiszteletreméltóság álcáját kereső bűnözők stabil múlttal rendelkező „alvó” társaságokat vásárolhatnak fel.

Milyen a kockázatalapú megközelítés a társaságalapításnál?

Ügyfélátvilágítás

Fontos ügyfélátvilágítást végrehajtani azon egyének esetében, akik végső soron tulajdonosai, irányítói vagy hasznhúzóai a létrejövő társaságnak vagy vagyonkezelő cégnek. Ez képessé teszi Önt az olyan kockázatoknak a felismerésére, minthogy érintett lehet-e esetleg az ügyfél illegális tevékenységben, vagy azt, hogy Ön esetleg ilyen cselekedeteket segítene-e elő. Amennyiben aggályai merülnek fel az ilyen személyek kilétét illetően, szigorúbban ellenőriznie kell a személyazonosságukat oly módon, hogy bizonyítékok sorát gyűjti be.

A kereskedelmi indokok megértése

Mindig meg kell próbálnia megérteni, milyen kereskedelmi okokból kérte fel Önt az ügyfél társaságalapításra vagy az abban való közreműködésre. A szakmai szkepticizmus különösen fontos annak biztosítására, nehogy Ön akaratán kívül illegális tevékenységet segítsen elő.

A pénzeszközök forrása/vagyonellenőrzés

Ha egy ügyfél felkéri Önt társaságalapításra vagy egy ügyletben történő részvételre, először is meg kell értenie, honnan származnak a kapcsolódó pénzeszközök. Például:

- Általános családi vagyon vagy örökség
- Eszköz(ök) értékesítése
- Hosszú távú befektetések
- Üzleti tulajdon

Politikai közszereplő ellenőrzése

Amikor egy ügyfél kapcsán Ön a társaságalapítás kockázatait értékeli, meg kell győződnie arról, nem politikai közszereplő-e az ügyfél vagy valamely családtagja. Amennyiben igen, számításba kell venni annak kockázatát, hogy megvesztegetésből vagy korrupcióból származó bevételek folynak át a cégen. Fokozott ügyfélátvilágításra lehet szükség, ha Ön megállapítja, hogy az ügyfél vagy üzlettársai politikai közszereplők.

¹ A magyar fordítás kiadójának megjegyzése: *Kamarai tag könyvvizsgáló*^[2]—Olyan személy, aki tagja a Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetsége (IFAC) valamely tagszervezetének.” (Hiv.: Glosszárium, illetve IESBA „Nemzetközi etikai kódex kamarai tag könyvvizsgálóknak (a nemzetközi függetlenségi standardokkal egybefoglalva)” című kézikönyve)

² A magyar fordítás kiadójának megjegyzése: A gyanús tevékenységről szóló jelentéstételre vonatkozó eljárások Magyarországon a 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) 30-36.§-aiban előírt bejelentési kötelezettség és annak a törvényben előírt módon való teljesítése.

TÁRSASÁGALAPÍTÁSSAL KAPCSOLATOS ESETTANULMÁNY*

Az Othello & Co. társaságot azzal keresték meg, hogy hozzon létre egy egyesült királysági vállalatot. Az Othellót megkereső személy azt állította, hogy a leendő részvényesek családi irodáját képviseli. A részvényesekről azt mondta, hogy Latin-Amerikában élő, ultra magas nettó vagyonnal rendelkező egyének. A cégre azért volt szükség, mert az érintett személyek romlandó élelmiszert akartak forgalmazni az Egyesült Királyság piacán.

A vállalat részvényeit egy vagyonkezelő társaság birtokolta volna. A jelek szerint ez utóbbit Új-Zéland törvényei szerint hozták létre, de a vagyonkezelők egy bermudai székhelyű vagyonkezelő társaságot működtettek. Az Othello & Co. nagyon kevés információt talált a vagyonkezelő társaságról. A társaság tőkésítéséhez, valamint a díjak és ráfordítások kifizetéséhez szükséges pénzeszközöket egy miami székhelyű jogi irodának kellett volna kifizetnie. A célvagyon kedvezményezettjeinek és alapítóinak személyazonossági dokumentumait benyújtották, úgy tűnt, ultra magas nettó vagyonnal rendelkező egyénekről van szó. Ennek ellenére rendkívül kevés információ állt rendelkezésre róluk, vállalkozásukról vagy társadalmi tevékenységeikről sehol nem találtak nyilvános adatokat. Az Othello nem tudta igazolni, honnan származik a vagyon. Megkérdezték a latin-amerikai vállalkozás nevét (amelynek az élelmiszert kellett volna beszereznie és az egyesült királysági cég részére leszállítania), ám hiába találtak hozzá weboldalt, az nem tartalmazott semmilyen adatot arra vonatkozóan, hogyan lehet tőlük árut vásárolni, és még az értékesítő elérhetősége sem volt megadva.

Az Othello & Co. udvariasan visszautasította a lehetőséget.

*Megjegyzés: A titoktartás érdekében a neveket megváltoztattuk.

Főbb figyelmeztető jelek

A kamarai tag könyvvizsgálóknak fel kell ismerniük a pénzmosási kockázattal kapcsolatos főbb figyelmeztető jeleket a társaságalapítási folyamat során. Bár nincs rendelkezés előírás, a kamarai tag könyvvizsgálóknak a szakmai megítélésükre kell támaszkodniuk, és vissza kell lépniük és/vagy gyanús tevékenységről szóló jelentést kell benyújtaniuk, amennyiben az szükséges. Figyelmeztető jelek például:

- Vállalati struktúra létrehozására való felkérés, világos kereskedelmi cél nélkül.
- Összetett tulajdonosi szerkezetű társaságok létrehozása több joghatóság területén, kereskedelmi indok nélkül.
- A leendő ügyfelek vonakodnak megadni az ügyfélátvilágításhoz azokat az információkat, amelyekre az ügyfél-elfogadási folyamat során szükség van.
- A leendő ügyfelek kitérő válaszokat adnak a vagyon forrására vonatkozó kérdésekre.
- A leendő ügyfelek számára láthatóan szükségtelenül sietős egy struktúra létrehozása, lehetőleg több joghatóság területén.
- A leendő ügyfelek banki és/vagy hitelezési előtörténettel rendelkező alvó társaságot szeretnének venni.

TOVÁBBI SEGÉDANYAGOK

Általános pénzmosás elleni iránymutatásért lásd a Pénzügyi Akciócsoport (FATF)* „Iránymutatás a kockázatalapú megközelítéshez a könyvvizsgálói szakma részére” c. kiadványát**. Etikai vonatkozású kérdésekben lásd az IESBA Etikai Kódexet. Részletes helyi információkért, beleértve a vonatkozó szabályozói előírásokat is, forduljon könyvvizsgálói szakmai szervezetéhez.

*Financial Action Task Force

**<https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/RBA-Accounting-Profession.pdf>

Mikor kell visszalépni?

- Amikor kétségek merülnek fel az ügyfélátvilágítási folyamat során bemutatott dokumentumok hitelességét illetően.
- Ha az ügyfél meg akarja hamisítani az igazgató vagy a tényleges tulajdonos adatait a hivatalos nyilvántartásban.
- Ha a vagyon forrására vonatkozó kérdések alapján felmerül a gyanú, hogy a pénzeszközök esetleg bűncselekményből származnak.
- Ha az ügyfél háttérellenőrzése során nem található annyi érdemi információ, amennyi elvárható lenne az ügyfél típusa vagy mérete alapján (ld. az esettanulmányt), és erre nincs kielégítő magyarázat.

Gyanús tevékenységekről szóló jelentés (SAR)³ benyújtása

Ha felmerül a gyanú, hogy az ügyfél vagy potenciális ügyfél bűncselekményt követett el a pénzbevételekkel, Önnek kötelessége lehet jelenteni a gyanút a helyi pénzügyi hírszerző egység felé.

- Egy gyanús tevékenységekről szóló jelentés értesíti a bűnüldöző szerveket az Ön pénzmosási tevékenységgel kapcsolatos gyanújáról.
- Néhány országban a könyvvizsgálókat jogszabály kötelezi a gyanús tevékenységekről szóló jelentések benyújtására.
- A gyanús tevékenységekről szóló jelentés bővíti a bűnüldöző szervek hírszerzési információit és a bűnügyek megoldásához biztosíthatja a hiányzó láncszemet.
- Néhány országban (mint pl. az Egyesült Királyság) a gyanús tevékenységekről szóló jelentések felhívhatják a hatóságok figyelmét olyan sebezhető emberekre, akik a mögöttes bűncselekmény, például emberkereskedelem áldozatai.

³ SAR = Suspicious Activity Report

